

TIFFANY PHAM: "BEGIN VAN VERANDERING BIJ VIETNAMEZEN"

Tiffany Pham heeft een eigen coachingsbureau voor mensen met een cultureel diverse achtergrond. Een deel van de begeleiding die zij biedt is gebaseerd op haar eigen ervaringen als vluchteling, maar ook als jonge vrouw die haar eigen weg in Nederland heeft gevonden, op een voor veel Vietnamezen ongebruikelijke manier. Zij ziet een geleidelijke mentaliteitsverandering onder jongere Vietnamezen.

"In 1981 zijn we gevlucht. Mijn grote zus, haar man, hun twee kinderen en ik gingen in de nacht naar de zee. Ik zal die nachtelijke tocht door de rijstvelden nooit vergeten. We bereikten een klein bootje waar maximaal 80 personen in konden. Uiteindelijk waren we met 164 mensen. Eenmaal op zee bleek er geen kompas aanwezig te zijn en dat de kaarten waren vergeten. We dobberden dagenlang op zee zonder te weten waar we waren. Eten en drinken raakten op. Er stierven mensen door honger, ook mijn neefje. We hebben hem in zee moeten gooien, net als andere doden. Weer zo'n beeld dat heel lang is blijven hangen. Een groot schip weigerde ons aan boord te nemen en wilde hooguit wat te eten geven. Uit wanhoop begonnen mensen vlotjes te bouwen van hout uit de boot om weg te komen. De meeste hebben het niet gehaald. Uiteindelijk zijn de mensen die in onze boot waren gebleven opgepikt door een Nederlands schip; er waren in totaal 84 overlevenden. Daarom zijn we nu in Nederland. Dat waren de regels. Familieleden die door een Duits schip zijn opgepikt wonen nu dus in Duitsland.

In 1982 kwamen we aan bij het opvangcentrum in een koud en besneeuwd Steenwijkerwold. We waren uitgenodigde vluchtelingen en we werden goed opgevangen. Toch was er ook veel verdriet toen. Vanwege wat wij achter ons moesten laten, de dierbaren die tijdens de vlucht stierven, de herinneringen, maar ook omdat onze families gescheiden waren. Pas jaren later konden mijn ouders in het kader van gezinshereniging overkomen.

In het kader van Wereldvluchtelingendag organiseren het Quality Centre Vluchtelingenvrouwen, Cumulus Welzijn, de stichting voor Vluchteling-Studenten UAF, VluchtelingenWerk Midden-Nederland en IDEA de Utrechtse Vluchteling Vrouwendag. In de aanloop naar deze dag besteden Quality Centre Vluchtelingenvrouwen en Wereldjournalisten.nl aandacht aan de kracht van vluchtelingenvrouwen, in de vorm van een serie portretten.

Het [Quality Centre Vluchtelingenvrouwen](http://www.qcnetwerk.nl) (www.qcnetwerk.nl) ondersteunt vluchtelingenvrouwen bij het ontwikkelen en inzetten van hun kwaliteiten in de samenleving. Kijk voor het programma van de Utrechtse Vluchteling Vrouwendag op 20 juni op www.uvvd.nl.

Geld of passie?

"Ik ben grotendeels hier opgegroeid, bezocht de HAVO, de MEAO en deed een HBO opleiding bedrijfskader.

De meeste Vietnamezen van de eerste en anderhalve generatie hier kiezen voor een opleiding en/of een beroep waarbij je gemakkelijk werk kunt vinden en kiezen niet echt uit belangstelling of passie voor een beroep. Het zijn mensen die heel realistisch en praktisch denken. En de taalbarrière is een obstakel om een beroep te kiezen waarbij veel communicatie en taal te pas komt. Vietnamezen zijn hardwerkende mensen en het zijn mensen die gewend zijn om te overleven. Zo ging dat ook bij mij, na een lange zoektocht heb ik pas laat voor een beroep gekozen waarin ik mijn belangstelling en passie wel kwijt kon: Het werken met mensen; in dit geval het coachen en trainen van mensen met een cultureel diverse achtergrond. Het is voor mij belangrijk om in verbinding te komen met mensen en hen te helpen en te stimuleren om hun competenties en talenten volledig te benutten. Ik heb daarvoor ook een opleiding tot professioneel coach gevolgd bij Alba-Academie, maar ik kan er ook mijn eigen ervaringen in kwijt. Doel is mensen inzicht te geven in hun eigen competenties, ze bewust te maken van de mogelijkheden en barrières om die competenties te benutten."

Cultuurverschillen

"Mensen stimuleren hun eigen competenties te benutten is niet altijd makkelijk, omdat mensen zich vaak gebonden voelen aan hun culturele achtergrond. De Vietnamese cultuur is bijvoorbeeld een collectivistische cultuur. Je hebt anderen nodig om iets te bereiken en je moet anderen helpen iets te bereiken. Maar dat betekent ook dat je je moet aanpassen aan de anderen. Dat staat in een aantal opzichten haaks op de Nederlandse individualistische cultuur. Het is ook een hiërarchische cultuur, en daar heb ik nogal wat moeite mee gehad. Als ik oudere mensen vroeg waarom iets op een bepaalde manier moet gebeuren was het antwoord meestal: "omdat het zo moet", "omdat het zo hoort" of "omdat ik het zeg". Aan de andere kant is het verschil misschien wel minder groot dan ik toen dacht, of is Nederland veranderd. Nu wordt van migranten verwacht dat ze zich aanpassen aan hoe dingen hier gebeuren, zonder dat gevraagd wordt of die wijze per definitie wel de meest slimme is. In dat opzicht is het eigenlijk heel gek dat een samenleving die is gebaseerd op individualisme juist geneigd is mensen in hokjes te stoppen: je voorouders komen uit Marokko, dus ben je allochtoon. Je bent hier gekomen als vluchteling, dus ben je zielig. Er is weinig oog voor de diversiteit die er ook binnen groepen is."

Zichtbaarheid en organisatievorming

"Ik vind het jammer dat vluchtelingen in het algemeen, en Vietnamezen in het bijzonder, zo weinig zichtbaar zijn in de Nederlandse samenleving. Voor een deel is dat de schuld van de media, die maar een beperkte blik op migranten geven. Maar het ligt ook aan vluchtelingen

zelf die zich te weinig manifesteren. En als ze dat al doen, dan niet buiten de gebaande paden. Waar zijn de Vietnamese journalisten, kunstenaars? Waarom nemen Vietnamezen zelden deel aan een debat over integratie of politiek? Natuurlijk speelt de taalbarrière en het collectivisme een rol. Maar ik ben daarom des te trotser op de mensen die over die barrières heen komen, zoals Viet Thanh, de mentalist die meedeed aan de tweede Uri Geller show, en de Vietnamese modeontwerpster die een paar jaar terug mee deed aan de Robijn fashionshow.

Ik ben heel blij dat dat geleidelijk aan het veranderen is. Zo is er nu IViet (www.iviet.nl), een studentenorganisatie voor tweede generatie Vietnamezen in Delft. Zij zetten zich in voor verandering. In april organiseerden zij bijvoorbeeld een symposium over "2 culturen, 1 identiteit". ([zie het verslag](#))

Er zijn veel meer Vietnamese organisaties, maar de meeste houden zich bezig met het behoud van eigen cultuur, en het organiseren van feesten en evenementen. Muziek speelt daarbij een grote rol. Er zijn veel bands die Vietnamese muziek maken, maar er zijn ook veel Vietnamese coverbands, die niet of nauwelijks buiten het Vietnamese publiek bekend zijn. Dat publiek is overigens groter dan je denkt, omdat de Vietnamezen in Nederland, Frankrijk, Duitsland en in andere werelddelen onderling contact hebben. De families zijn door de vluchtgeschiedenis immers vaak op verschillende plekken terecht gekomen.

Een goed middel daarvoor zijn de regelmatig verschijnende video 's (tegenwoordig DVD) o.a. 'Paris by night en Asia 'met muziek en idolen, maar ook met serieuze discussies.

Zelf ben ik sinds 2008 actief als bestuurslid in organisaties als Stichting Quality Centre Vluchtelingenvrouwen en ik ben sinds kort ambassadrice voor zowel Vluchtelingenwerk midden Nederland als voor Quality Centre. Stichting IViet zal ik volgen en ondersteunen daar waar nodig. Mijn streven daarbij is de kracht en de potenties van vluchtelingen zichtbaar te maken, niet alleen voor de buitenwereld, maar ook voor onszelf.

Vanaf 1975, na het eind van de oorlog, vertrokken bijna twee miljoen Vietnamezen, veelal als bootvluchteling, het land. Een relatief klein deel kwam naar Nederland. Per 1 januari 2007 waren er 18.441 personen van Vietnamese afkomst in Nederland, waarbij een minderheid van etnische Chinezen is inbegrepen. Zij wonen in Nederland vooral in middelgrote steden en dorpen, veelal dicht bij de centra waar zij oorspronkelijk werden opgevangen. Vietnamezen worden als een van de meest succesvolle groepen vluchtelingen beschouwd met een hoog percentage ondernemers en gekwalificeerd werkers en een lage werkloosheid.